

فصل ٦ نفت و گاز

مقدمه

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان در سال ۱۲۸۷ شمسی فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز گردید و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است پس از ملی شدن صنعت نفت در سال ۱۳۲۹ شرکت ملی نفت ایران وظیفه تولید آمارهای این بخش را عهده‌دار گردید. همچنین پس از تاسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ماه سال ۱۳۴۴ ارائه آمار در زمینه گاز طبیعی به این شرکت محول گردید. بدلیل اهمیت فعالیت‌های نفت و گاز، یک فصل جدا از فصل‌های معدن و صنعت به اطلاعات آماری آن در این سالنامه اختصاص داده شده است. آمارهای مندرج در این فصل، از شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران - منطقه زنجان و شرکت ملی گاز ایران - منطقه زنجان دریافت می‌شود.

تعاریف مفاهیم**نفت کوره:**

نفت کوره از باز مانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت سفید:

نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فرآورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد تشکیل شده سوخت جت است.

گاز مایع:

گاز مایع مخلوطی از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و در تحت فشار حدود ۱۱۰ - ۱۰۰ پوند بر اینچ مربع به صورت مایع در می‌آید.

نفت گاز:

نفت گاز فرآورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می‌رود.

مشترک گاز:

عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه، مشخصاتش در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز:

به مشترکینی اطلاق می‌گردد که جریان گاز آنها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری راه‌اندازی شده باشد.

انشعاب گاز:

به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می‌شود انشعاب اطلاق می‌گردد.

سوخت‌های هواپیما:

سوخت‌های هواپیما همانطور که از نامشان پیداست، برای سوخت موتورهای جت به کار می‌روند و دارای انواع مختلف هستند. مواد سازنده آنها همان نفت است که با اضافه کردن مواد افزودنی مانند ممانعت کننده از ایجاد زنگ خوردگی و کاهش میزان ناخالصیها، برای سوخت موتورهای هواپیما مناسب می‌گردد.

بنزین موتور:

بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به طور عمد حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۵ مقدار ۳۲۰۸۹۷ مترمکعب بنزین، مقدار ۳۹۵۰۶۵ مترمکعب نفت گاز و مقدار ۱۷۷۵۸ تن گاز مایع در استان مصرف شده است که نسبت به سال قبل به ترتیب ۴/۴۵ درصد و ۱۱/۰۰ درصد افزایش و ۸/۲۳ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

۱-۶- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

سال و شهرستان	جمع	گاز مایع (تن)	سوخته‌های هواپیما (لیتر)	بنزین (مترمکعب)	نفت سفید (مترمکعب)	نفت گاز (مترمکعب)
..... ۱۳۸۰	۷۰۴۸۶۱	۱۸۶۵۹	۱۸	۱۸۲۳۵۴	۱۴۴۸۹۲	۳۰۱۴۸۰
..... ۱۳۸۵	۹۴۲۵۲۹	۲۱۲۶۶	۷۲	۳۱۳۸۶۳	۱۴۷۲۳۰	۳۷۹۸۲۵
..... ۱۳۹۰	۹۱۸۱۲۳	۲۴۹۷۲	۱۰۰۷	۲۵۰۸۲۵	۱۵۴۹۲۹	۳۹۳۴۰۲
..... ۱۳۹۱	۸۹۹۸۰۶	۲۳۸۹۰	۱۶۲۴	۲۷۵۲۷۹	۱۴۸۰۴۵	۳۸۵۴۱۸
..... ۱۳۹۲	۱۲۶۹۱۰۳۶۶	۲۲۶۷۴	۱۷۰۲	۲۹۸۵۹۰	۱۱۷۳۹۹	۲۸۰۷۰۴
..... ۱۳۹۳	۱۳۳۸۲۰۲۰۱	۲۰۸۶۱	۲۰۶۰	۲۹۸۴۴۱	۹۶۸۸۱	۳۷۲۱۴۹
..... ۱۳۹۴	۱۳۳۷۶۲۳۱۷	۱۹۳۵۱	۱۱۰۹	۳۰۷۲۰۸	۸۱۰۳۲	۳۵۵۹۰۸
..... ۱۳۹۵	۱۴۷۶۷۴۴۸۳	۱۷۷۵۸	۴۷۳۵۳۰	۳۲۰۸۹۷	۷۵۵۸۱	۴۰۴۴۴۶
ایهر.....	۴۷۴۰۴۸۷۶	۳۰۴۲	۰	۸۵۵۵۶	۲۸۶۷	۱۲۶۵۱۵
ایجرود ^(۳)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خدابنده.....	۱۳۸۷۹۰۱۱	۵۴۳۸	۰	۳۰۰۰۹	۳۱۴۴۸	۴۲۰۹۴
خرم دره ^(۲)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
زنجان.....	۸۶۳۹۰۵۹۶	۹۲۷۸	۴۷۳۵۳۰	۲۰۵۳۳۲	۴۱۲۶۶	۲۳۵۸۳۷
سلطانیه ^(۳)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
طارم ^(۳)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ماه‌نشان ^(۳)	۰	۰	۰	۰	۰	۰

۱-۶- مصرف انواع فراورده‌های نفتی (دنباله)

سال و شهرستان	نفت کوره (مترمکعب)	روغنهای موتور و صنعتی (مترمکعب)	قییر (تن) ^(۱)	سایر فراآورده‌ها	CNG (مترمکعب)
..... ۱۳۸۰	۵۷۴۵۸	-	-	-	-
..... ۱۳۸۵	۸۰۲۷۳	-	-	-	-
..... ۱۳۹۰	۹۲۹۸۸	-	-	-	-
..... ۱۳۹۱	۶۵۵۵۰	-	-	-	-
..... ۱۳۹۲	۳۸۱۸۹	-	-	-	۱۳۶۱۵۱۱۰۸
..... ۱۳۹۳	۴۰۴۲۸	-	-	-	۱۳۲۹۸۹۳۸۱
..... ۱۳۹۴	۲۵۱۰۸	*	*	*	۱۳۲۹۷۲۶۰۱
..... ۱۳۹۵	۲۷۵۵۲	*	*	*	۱۴۶۳۶۴۱۰۰
..... ابهر	۶۱۳	*	*	*	۴۷۱۸۶۲۸۳
..... ایجرود ^(۳)	۰	*	*	*	*
..... خدابنده	۱۱۰۱۱	*	*	*	۱۳۷۵۹۰۱۱
..... خرم دره ^(۳)	۰	*	*	*	*
..... زنجان	۱۵۹۲۸	*	*	*	۸۵۴۱۸۸۰۶
..... سلطانیه ^(۳)	۰	*	*	*	*
..... طارم ^(۳)	۰	*	*	*	*
..... ماهنشان ^(۳)	۰	*	*	*	*

۱- فروش روغن‌های موتور و صنعتی و انواع قیرها از سال ۱۳۸۴ به بخش خصوص واگذار شده و این آمار در دسترس نیست.

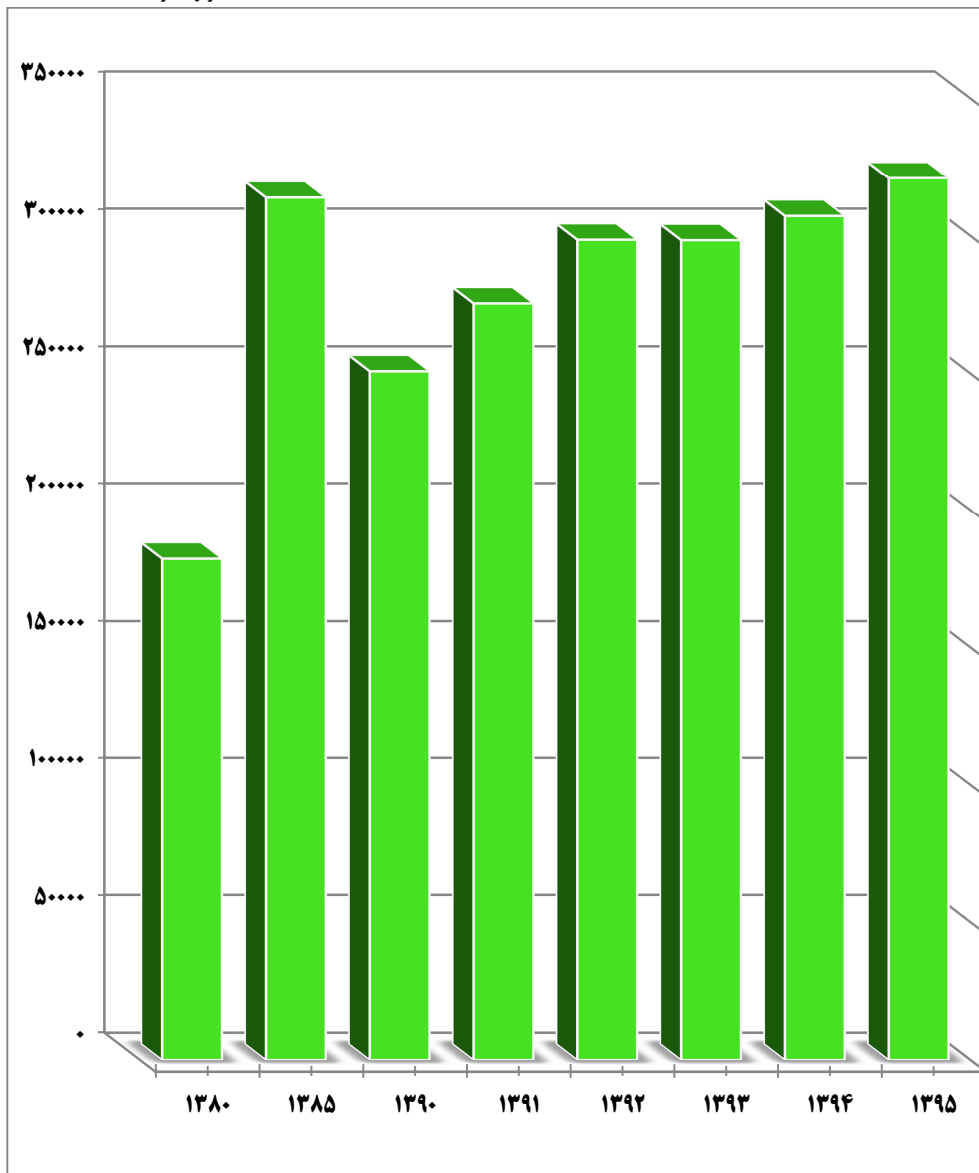
۲- مقادیر شهرستان خرمدره و سلطانیه در سر جمع شهرستان ابهر آورده شده است.

۳- مقادیر شهرستان‌های ایجرود، طارم، ماهنشان در سر جمع شهرستان زنجان آورده شده است.

مأخذ- شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران - منطقه زنجان

نمودار ۱-۶- میزان مصرف بنزین

هزار لیتر

منبع: جدول ۱-۶

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (متر مکعب)	تعداد	
۲۶	۳	۲۹	۴۵۱۳	۱۱ ۱۳۸۰
۳۶	۳	۳۹	۵۸۳۴	۹ ۱۳۸۵
۳۸	۳	۴۱	۹۵۰۰۰	۱۱ ۱۳۹۰
۴۲	۳	۴۵	۱۰۷۰۰۰	۱۲ ۱۳۹۱
۶۸	۳	۷۱	۱۱۲۰۰۰	۱۲ ۱۳۹۲
۷۳	۳	۷۶	۱۱۶۰۰۰	۱۲ ۱۳۹۳
۷۳	۳	۷۶	۱۰۵۰۰۰	۱۲ ۱۳۹۴
۷۸	۰	۷۸	۱۰۷۰۰۰	۱۲ ۱۳۹۵
۲۶	۰	۲۶	۰	۰ ایهر
۰	۰	۰	۰	۰ ایچرود ^(۲)
۹	۰	۹	۰	۰ خدابنده
۰	۰	۰	۰	۰ خرم دره ^(۱)
۴۳	۰	۴۳	۱۰۷۰۰۰	۱۲ زنجان
۰	۰	۰	۰	۰ سلطانیه ^(۱)
۰	۰	۰	۰	۰ طارم ^(۲)
۰	۰	۰	۰	۰ ماهنشان ^(۲)

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی (دنباله)

تعداد شعب فروش نفت	تعداد دیس پنسرها CNG	تعداد پمپ				سال و شهرستان
		نفت سفید	نفت گاز	بنزین	بنزین سوپر	
۳۶۸	۰۰۰	۱۹	۸۱	۹۲	- ۱۳۸۰
۳۶۰	۰۰۰	۴	۱۰۸	۱۴۴	- ۱۳۸۵
۳۴۴	۹۳	۴	۱۲۷	۱۵۶	- ۱۳۹۰
۳۱۶	۹۳	۱	۱۱۱	۱۹۸	- ۱۳۹۱
۲۷۹	۱۱۲	۰	۱۱۶	۲۱۱	- ۱۳۹۲
۲۷۹	۱۱۶	۰	۱۲۲	۲۲۹	- ۱۳۹۳
۲۶۰	۱۱۶	۰	۱۲۲	۲۲۷	۲ ۱۳۹۴
۲۳۰	۱۲۱	۰	۱۳۲	۲۳۸	۳ ۱۳۹۵
۳۶	۴۰	۰	۳۸	۷۱	۱ ایهر
۰	۰	۰	۰	۰	۰ ایجرود ^(۲)
۸۱	۱۱	۰	۱۵	۱۸	۰ خدابنده
۰	۰	۰	۰	۰	۰ خرم دره ^(۱)
۱۱۳	۷۰	۰	۷۹	۱۴۹	۲ زنجان
۰	۰	۰	۰	۰	۰ سلطانیه ^(۱)
۰	۰	۰	۰	۰	۰ طارم ^(۲)
۰	۰	۰	۰	۰	۰ ماهنشان ^(۲)

۱- اطلاعات شهرستان‌های سلطانیه و خرمدره در سرجمع شهرستان ایهر آمده است.

۲- اطلاعات شهرستان‌های ایجرود، طارم و ماهنشان در سرجمع شهرستان زنجان آمده است.

مأخذ- شرکت ملی فرآورده‌های نفتی ایران - منطقه زنجان

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گاز رسانی شده	تعداد روستاهای گاز رسانی شده	تعداد انشعاب	
			جمع	خانگی - تجاری
..... ۱۳۸۰	۷	۵	۵۹۴۴۸	۵۹۴۴۱
..... ۱۳۸۵	۸	۳۱	۸۲۳۱۷	۸۲۰۹۴
..... ۱۳۹۰	۱۵	۱۴۹	۱۱۶۰۰۹	۱۱۵۴۰۲
..... ۱۳۹۱	۱۶	۱۸۸	۱۲۶۱۵۷	۱۲۵۴۶۳
..... ۱۳۹۲	۲۰	۲۲۰	۱۳۴۲۸۵	۱۳۳۴۹۱
..... ۱۳۹۳	۱۹	۲۶۹	۱۴۳۳۱۸	۱۴۲۴۳۹
..... ۱۳۹۴	۲۰	۳۲۰	۱۵۵۷۳۴	۱۵۴۷۷۸
..... ۱۳۹۵	۲۰	۳۷۷	۱۶۲۱۸۹	۱۶۱۱۷۵
..... ابهر	۳	۳۶	۲۸۶۸۶	۲۸۴۵۰
..... ایجرود	۲	۴۵	۹۵۵۶	۹۵۲۴
..... خدابنده	۶	۶۲	۲۲۷۴۳	۲۲۶۷۸
..... خرم دره	۱	۱۴	۱۲۶۶۳	۱۲۶۰۶
..... زنجان	۳	۱۰۱	۶۹۱۱۹	۶۸۵۴۲
..... سلطانیه	۱	۳۳	۷۰۲۱	۶۹۸۴
..... طارم	۲	۳۴	۵۷۸۸	۵۷۸۵
..... ماهنشان	۲	۵۲	۶۶۱۳	۶۶۰۶

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف‌کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (میلیون متر مکعب)	تعداد مصرف‌کننده				سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری	خانگی	جمع	
۴۰۹/۰۶	۷	۳۰۸۴	۷۸۴۲۲	۸۱۵۱۳ ۱۳۸۰
۷۷۴/۶۳	۲۳۲	۶۴۷۷	۱۱۲۸۵۷	۱۱۹۵۶۶ ۱۳۸۵
۱۱۹۱	۶۰۷	۱۲۵۷۶	۱۷۸۸۷۷	۱۸۵۴۸۹ ۱۳۹۰
۱۳۴۶/۹	۶۹۴	۱۴۴۸۰	۲۰۱۶۷۶	۲۰۹۴۰۵ ۱۳۹۱
۱۷۳۵	۷۹۴	۱۶۰۲۰	۲۲۳۰۹۷	۲۳۹۹۱۱ ۱۳۹۲
۲۱۰۵	۸۷۹	۱۷۴۰۱	۲۴۱۴۳۹	۲۵۹۷۱۹ ۱۳۹۳
۲۰۲۶	۹۵۶	۱۸۶۸۵	۲۶۰۹۴۸	۲۸۰۵۸۹ ۱۳۹۴
۲۲۰۰	۱۰۱۴	۲۰۰۱۵	۲۷۶۷۵۵	۲۹۷۷۸۴ ۱۳۹۵
۳۰۹	۲۳۶	۳۴۲۳	۵۳۲۳۶	۵۶۸۹۵ ایهر
۱۷۴	۳۲	۴۶۰	۱۰۴۴۹	۱۰۹۴۱ ایچرود
۱۷۷	۶۵	۲۳۵۸	۳۲۷۵۲	۳۵۱۷۵ خداینده
۱۰۹	۵۷	۱۱۲۵	۲۳۸۶۱	۲۵۰۴۳ خرم دره
۱۲۹۶	۵۷۷	۱۱۳۲۷	۱۳۲۵۸۹	۱۴۴۴۹۳ زنجان
۶۱	۳۷	۵۵۰	۹۶۱۸	۱۰۲۰۵ سلطانیه
۲۸	۳	۲۷۳	۷۶۴۸	۷۹۲۴ طارم
۴۶	۷	۴۹۹	۶۶۰۲	۷۱۰۸ ماهنشان

ماخذ - شرکت ملی گاز ایران - منطقه زنجان